

(กสม. แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 31/2569)

กสม. เนะ สพฐ. กำชับโรงเรียนในสังกัดดำเนินการมาตรการความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด

หลังเกิดกรณีนักเรียนฝึกซ้อมกระบี่กระบองจนได้รับบาดเจ็บตาบอด

- ตรวจสอบกรณีผู้ต้องขังอ้างถูกเจ้าหน้าที่เรือนจำข่มขู่ให้ถอนเรื่องร้องเรียน

แนะแก้ไขกฎกระทรวงการร้องทุกข์ หากผู้ต้องขังสมัครใจถอนคำร้องให้มีพยานที่ไว้วางใจลงนามร่วม

วันศุกร์ที่ 4 กันยายน 2569 เวลา 10.00 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 31/2569 โดยมีวาระสำคัญดังนี้

1. กสม. เนะ สพฐ. กำชับโรงเรียนในสังกัดดำเนินการมาตรการความปลอดภัยในการเรียนการสอนอย่างเคร่งครัด หลังเกิดกรณีนักเรียนฝึกซ้อมกระบี่กระบองจนได้รับบาดเจ็บตาบอด

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องรายหนึ่งเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2569 ระบุว่า เมื่อเดือนตุลาคม 2568 บุตรชายของผู้ร้องซึ่งขณะนั้นศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกร้อง) ได้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกซ้อมกีฬากระบี่กระบองเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการแข่งขัน ระหว่างการฝึกซ้อมเกิดอุบัติเหตุอาวุธที่ใช้ฝึกซ้อมแทงเข้าที่ดวงตาข้างขวาเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องได้รับบาดเจ็บสาหัสและสูญเสียการมองเห็นถาวร กลายเป็นคนพิการ โดยโรงเรียนเสนอมาตรการเยียวยาให้แก่บุตรชายของผู้ร้อง ได้แก่ ให้ศึกษาต่อจนถึงระดับปริญญาตรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ให้ปฏิบัติหน้าที่ครูอัตราจ้างของโรงเรียนจนกว่าจะสอบบรรจุรับราชการได้ และมอบทุนการศึกษาให้ 100,000 บาท แต่ผู้ร้องและครอบครัวยังไม่ไ้ยอมรับข้อเสนอ โดยเห็นว่ามาตรการเยียวยายังไม่เป็นธรรมและไม่ได้สัดส่วนกับความเสียหายที่เกิดขึ้น อีกทั้งไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายังระบบ จึงขอให้ตรวจสอบ

กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนแล้วปรากฏข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ภายหลังเกิดเหตุ โรงเรียนผู้ถูกร้องได้ประสานส่งต่อ ช่วยเหลือ และดูแลบุตรชายผู้ร้องอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยได้เข้าเยี่ยมอาการบาดเจ็บ จัดรถโรงเรียนดูแลรับ-ส่งเพื่อพาไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลตามนัดหมาย ประสานโรงพยาบาลแห่งอื่นเพื่อให้เด็กเรียนผู้เสียหายได้รับการตรวจรักษาเพิ่มเติม พร้อมทั้งรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนเกินจากสิทธิการรักษาพยาบาลที่มีอยู่

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้สอบสวนข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน แม้ผู้อำนวยการโรงเรียนจะรายงานเหตุการณ์ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (สพม. กทม. เขต 1) ทราบ แต่ไม่ได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นทางการ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง หรือแนวทางดูแลเยียวยาผู้เสียหายร่วมกัน และไม่ได้ประสานให้นักจิตวิทยาเข้าพบและติดตามอาการของผู้เสียหาย นักเรียนผู้ฝึกซ้อม และครอบครัวทั้งสองฝ่าย

อย่างต่อเนื่อง มีเพียงการรายงานข้อเท็จจริงเป็นลายลักษณ์อักษรต่อ สพม. กทม. เขต 1 หลังจากที่มีผู้ร้องมีหนังสือร้องเรียนต่อหน่วยงานดังกล่าว ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่าการที่โรงเรียนไม่ได้สอบสวนข้อเท็จจริงกรณีนี้เป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชน

สำหรับการป้องกันการป้องกันและแก้ไขปัญหาเชิงระบบปรากฏว่า หลังเกิดเหตุ โรงเรียนได้ยุติการฝึกซ้อม และการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองทันที และได้จัดประชุมหารือร่วมกับองค์กร สมาคม และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการช่วยเหลือดูแลนักเรียนผู้เสียหายแล้ว แต่การหารือดังกล่าวเป็นเพียงมาตรการช่วยเหลือในระดับโรงเรียนเท่านั้น ไม่ได้ประสานบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อถอดบทเรียน ซึ่งทำให้เกิดความไม่พอใจและความไม่เข้าใจในการสื่อสารระหว่างกัน

กสม. เห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นสถานศึกษาซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลเด็ก ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก สิทธิในการอยู่รอด การคุ้มครอง และการพัฒนาทั้งด้านสุขภาพและการพัฒนา ประกอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีระดับความร้ายแรงต่อชีวิตและร่างกายของนักเรียนผู้เสียหายในระยะยาว ทั้งยังส่งผลกระทบต่อ นักเรียนผู้ฝึกซ้อม ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่และเยียวยาสภาพจิตใจหลังเกิดเหตุการณ์ อย่างทันทั่วทั้ง การดำเนินการของโรงเรียนจึงส่งผลกระทบต่อสิทธิเด็ก อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพ ในชีวิตและร่างกายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 รวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า การที่โรงเรียนไม่ได้ถอดบทเรียน จากเหตุการณ์นี้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2569 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังโรงเรียนผู้ถูกร้องให้ทบทวนและถอดบทเรียนการฝึกซ้อมและการจัดการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะเช่นนี้อีก โดยประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมกีฬากบี่กระบองแห่งประเทศไทย สมาคมกีฬาไทยแห่งประเทศไทยฯ กรมพลศึกษา การกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะการใช้อุปกรณ์ป้องกันหรือเครื่องป้องกันศีรษะและใบหน้า และการจัดหาประกันอุบัติเหตุที่ครอบคลุมการรักษาพยาบาลกรณีได้รับอุบัติเหตุจากการฝึกซ้อม พร้อมกันนี้ ให้ร่วมกับ สพม. กทม. เขต 1 ติดตามอาการ ให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ดูแลรักษาสภาพจิตใจของนักเรียนผู้เสียหาย และครอบครัว ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคต

นอกจากนี้ ให้ สพม. กทม. เขต 1 แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยรับฟัง และพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างรอบด้านจากทุกฝ่ายและแจ้งผลดำเนินการให้ผู้ร้องรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สพม. กทม. เขต 1 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำชับสถานศึกษาในสังกัดให้ดำเนินการตามระเบียบ คำสั่ง หรือนโยบายด้านความปลอดภัยของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด และรายงานต่อต้านสังกัดทันทีหากเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษาทุกรูปแบบเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันท่วงที โดยให้สนับสนุนนักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษา เข้าติดตามอาการของนักเรียนผู้เสียหายอย่างต่อเนื่อง และพิจารณาเพิ่มเติมประเด็นการกำหนดมาตรการความปลอดภัยเฉพาะในชนิดกีฬาที่มีความอันตรายโดยให้ครอบคลุมกีฬากระบีกระบองหรือกีฬาที่มีความเสี่ยงสูงประเภทอื่น ๆ

2. กสม. ตรวจสอบกรณีผู้ต้องขังร้องเรียนถูกเจ้าหน้าที่เรือนจำข่มขู่ให้ถอนเรื่อง แทะแก้ไขกฎกระทรวงการร้องทุกข์ หากผู้ต้องขังสมัครใจถอนคำร้องให้มีพยานที่ไว้วางใจมาร่วม

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ต้องขังรายหนึ่งเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2569 กล่าวอ้างว่า ตนเป็นพยานในคดีที่ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง เรือนจำกลางบางขวาง ทำร้ายร่างกายผู้ต้องขังอื่นจนได้รับบาดเจ็บ โดยที่ผ่านมามีเมื่อเดือนมกราคม 2566 อดีตเจ้าหน้าที่พยาบาลเรือนจำกลางบางขวางรายหนึ่ง (ผู้ถูกร้องที่ 1) ได้เรียกผู้ร้องไปพบเพื่อสอบถามอาการป่วย และได้พุดข่มขู่ให้ผู้ร้องกลับคำให้การในคดีที่ผู้ร้องเป็นพยาน โดยให้อ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่อื่นบังคับ หากไม่กลับคำให้การจะวางยาพิษและไม่ให้การรักษาพยาบาล ส่วนผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง (ผู้ถูกร้องที่ 2) ได้เรียกผู้ร้องไปแก้ไขคำร้องทุกข์ พุดข่มขู่ ต่อรอง และยื่นข้อเสนอทำให้หวาดกลัว จนผู้ร้องต้องยินยอมถอนคำร้องทุกข์โดยไม่ได้สมัครใจ ทั้งผู้ถูกร้องที่ 2 ยังระงับไม่ให้ผู้ร้องส่งเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำไปยังหน่วยงานภายนอก จึงขอให้ตรวจสอบ

กสม. ได้ตรวจสอบคำร้องดังกล่าวและปรากฏข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องอ้างว่าได้นำเหตุการณ์ที่ตนถูกข่มขู่ให้กลับคำให้การไปเล่าให้เจ้าหน้าที่เรือนจำรายหนึ่งฟัง แต่เมื่อสอบถามข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่รายดังกล่าวกลับไม่ทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นพยานอีกรายก็ไม่ยืนยันว่ามีการข่มขู่หรือไม่ ประกอบกับอดีตเจ้าหน้าที่พยาบาลเรือนจำฯ ผู้ถูกร้องที่ 1 ลาออกจากราชการไปแล้ว จึงไม่สามารถติดต่อเพื่อขอทราบข้อเท็จจริงได้ ในชั้นนี้จึงยังไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่ชี้ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ 1 ข่มขู่ผู้ร้องเพื่อให้กลับคำให้การ

ส่วนประเด็นร้องเรียนว่าผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง ผู้ถูกร้องที่ 2 ระงับการส่งเรื่องร้องเรียนของผู้ร้องต่อหน่วยงานภายนอก ปรากฏว่า ผู้ร้องเขียนคำร้องทุกข์ไปหน่วยงานภายนอก 7 ฉบับ ผู้ถูกร้องที่ 2 ในฐานะผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องเรียกผู้ร้องและเจ้าพนักงานเรือนจำมาพุดคุยเพื่อแก้ไขเยียวยาทำความเข้าใจ ถ้าผู้ร้องเข้าใจก็เขียนยกเลิกคำร้องได้ตามกฎกระทรวงการร้องทุกข์ การยื่นเรื่องราวใด ๆ หรือการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาของผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563 แต่ถ้าไม่เข้าใจ หรือประสงค์จะร้องเรียนต่อก็ต้องส่งไปตามระบบ โดยปรากฏว่า

ผู้ถูกร้องที่ 2 เรียกผู้ร้องไปพูดคุยทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน ซึ่งผู้ร้องสมัครใจถอนคำร้องทุกข์ และไม่ปรากฏว่ามีบุคคลหรือพยานหลักฐานอื่นที่ชี้ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ 2 ข่มขู่ กดดัน บังคับ เพื่อให้ระงับการส่งเรื่องร้องเรียนต่อหน่วยงานภายนอก ประกอบกับเหตุของการร้องทุกข์ของผู้ร้องได้รับการเยียวยาแก้ไขแล้ว โดยเรือนจำได้ประสานและนำผู้ร้องออกไปรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่องตามที่แพทย์นัดทุกครั้ง ในขั้นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องด้วยการระงับการส่งเรื่องร้องเรียนต่อหน่วยงานภายนอก

อย่างไรก็ตาม กสม. มีความเห็นว่า หากผู้ต้องขังสมัครใจถอนคำร้องทุกข์ตามกฎหมายแล้ว ก็ควรให้มีบุคคลที่ผู้ต้องขังให้ความไว้วางใจ เช่น ญาติ ทนายความ ผู้ต้องขังอื่น หรือเจ้าพนักงานเรือนจำ ลงนามเป็นพยาน เพื่อยืนยันว่าการถอนคำร้องเป็นไปโดยสมัครใจ ปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือการแทรกแซงจากผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือข้อกำหนดคนละสัน แมนเดลา และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ที่ประเทศไทยเป็นภาคี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2569 จึงมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อ 5 ของกฎกระทรวงว่าด้วยการร้องทุกข์ การยื่นเรื่องราวใด ๆ หรือการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาของผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563 หรือกำหนดระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติกรณีผู้ต้องขังสมัครใจถอนคำร้องทุกข์หรือเรื่องราวใด ๆ จะต้องให้มีบุคคลที่ผู้ต้องขังให้ความไว้วางใจ ลงนามเป็นพยาน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังและให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

4 กันยายน 2569